

**MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA**

**T/4094. számú**

**törvényjavaslat**

**a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény  
módosításáról**

**Előadó:**

**Dr. Lamperth Mónika  
szociális és munkaügyi  
miniszter**

**Budapest, 2007. október**

## **2007. évi ... törvény**

### **a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosításáról**

#### **1. §**

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 13. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Az (1) bekezdés *a)* pontjában foglaltaktól eltérően 1991. évben munkavállalói járulék címén 0,2 százalékos, 2006. évben egészségbiztosítási járulék címén 4,6 százalékos, munkavállalói járulék címén 1,1 százalékos mértéket kell alkalmazni.”

#### **2. §**

(1) A Tny. 18. §-ának (2)–(6) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(2) A 62. életév betöltését megelőzően előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult, aki

- a)* 60. életévét betöltötte, és
- b)* legalább 37 év szolgálati időt szerzett, valamint
- c)* a Tbj. 5. §-a (1) bekezdésének *a)*-*b)* és *e)*-*g)* pontja szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

(3) Előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az a nő is, aki 2012. december 31-éig 59. életévét betöltötte, és megfelel a (2) bekezdés *b)*-*c)* pontjában foglalt feltételeknek.

(4) Az előrehozott öregségi nyugdíj összegét úgy kell megállapítani, hogy az öregségi nyugdíj összegét

- a)* annyszor 0,3 százalékkal kell csökkenteni, ahányszor 30 naptári nap hiányzik a 62. életév betöltéséhez, ha a jogosult a 61. életévét betöltötte,
- b)* 3,6 százalékkal, továbbá annyszor 0,4 százalékkal kell csökkenteni, ahányszor 30 naptári nap hiányzik a 61. életév betöltéséhez, ha a jogosult a 61. életévét nem töltötte be.

(5) A nyugdíjcsökkentés mértéke a (4) bekezdésben meghatározott mérték ötven százaléka, ha a jogosult 2012. december 31-éig legalább 40 év, vagy azt követően legalább 41 év szolgálati időt szerzett.

(6) Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése a csökkentést nem érinti.”

(2) A Tny. 18. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) Öregségi résznyugdíjra az jogosult, aki legalább tizenöt év szolgálati időt szerzett, és az (1) bekezdés szerint rá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte.”

### 3. §

A Tny. 22/A. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A saját jogú nyugellátásban részesülő személy – ideértve azt a személyt is, akinek nyugellátása a 83/A-83/B. § szerint szünetel – nyugellátását kérelemre minden, 2006. december 31-ét követően saját jogú nyugdíjasként történt foglalkoztatása, illetve egyéni vagy társas vállalkozóként kiegészítő tevékenysége 365 napja után a nyugdíjárulék-alapot képező keresete, jövedelme havi átlagos – a 13. § (3) bekezdése szerint növelt – összegének 0,4 százalékaival meg kell emelni.”

### 4. §

A Tny. 39. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a § jelenlegi szövegének jelölése (1) bekezdésre változik:

„(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit a Tbj. 30/A. §-ának (2) bekezdése szerinti mezőgazdasági őstermelő biztosítási idejének szolgálati időként történő figyelembevétele során is alkalmazni kell.”

### 5. §

A Tny. 47. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Özvegyi nyugdíj jár akkor is, ha az erre jogosító feltételek valamelyike  
a) a házastárs 1993. március 1-je előtt bekövetkezett halála esetén az elhalálozástól számított tizenöt éven belül,

b) a házastárs 1993. február 28-a után bekövetkezett halála esetén az elhalálozástól számított tíz éven belül

következik be.”

## 6. §

A Tny. 53. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Feléled az özvegyi nyugdíja annak, akinek az özvegyi nyugdíja nem házasságkötés miatt szűnt meg, ha az arra jogosító feltételek valamelyike

a) a házastárs 1993. március 1-je előtt bekövetkezett halála esetén az özvegyi nyugdíj megszűnésétől számított tizenöt éven belül,

b) a házastárs 1993. február 28-a után bekövetkezett halála esetén az özvegyi nyugdíj megszűnésétől számított tíz éven belül

bekövetkezik.”

## 7. §

(1) A Tny. 79. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A saját jogú és a hozzátartozói nyugellátást, továbbá a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek hatáskörébe utalt nem társadalombiztosítási ellátást a nyugdíjfolyósító szerv a nyugdíjfolyósítási törzsszám mint azonosító szám alatt folyósítja. A nyugdíjfolyósító szerv az ellátás folyósításának kezdetekor a nyugdíjfolyósítási törzsszám igazolására – az e célra rendszeresített nyomtatványon – az érintett személy részére díjmentesen igazolást ad ki.”

(2) A Tny. 79. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A nyugdíjfolyósító szerv által folyósított ellátásokból történő levonásra a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.”

## 8. §

A Tny. 89. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„89. § (1) A 87–88. § alapján megtérítésre kötelezett a ténylegesen nyújtott nyugellátásért felelős. A megtérítés összege nem csökkenthető azért, mert a megtérítés alapját képező nyugellátás a jogosultat egyéb jogcímen is megilletné.

(2) Az (1) bekezdés szerinti megtérítési kötelezettségnek havonta, a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig kell eleget tenni. A kötelezett azonban kérheti, hogy a nyugellátásnak az évenkénti emeléseket tartalmazó összegét évente előre – első alkalommal a határozat jogerőre emelkedését követő harminc napon belül, majd ezt követően minden év március 12-éig – térítse meg. Ha a megtérítendő ellátás folyósítása az adott naptári hónap vagy év folyamán megszűnik, akkor a befizetett összeg arányos részét vissza kell fizetni.

(3) Az (1)–(2) bekezdésben foglaltaktól eltérően egyösszegű megtérítésre kerül sor, ha

- a) a megtérítésre kötelezett azt kéri, vagy
- b) a megtérítésre kötelezett gazdálkodó szervezet (foglalkoztató vagy egyéb szerv) a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) szerinti felszámolással, illetve a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény szerinti végelszámolással jogutód nélkül megszűnik.

(4) A (3) bekezdés szerinti egyösszegű megtérítés címén a megtérítési kötelezettség alapjául szolgáló

- a) ideiglenes özvegyi nyugdíj egyhavi összegének tizenkétszeresét,
- b) az árvaellátás egyhavi összegének az árva 25. életéve betöltéséig terjedő időtartamra számított összegét,
- c) rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíj, özvegyi nyugdíj, szülői nyugdíj, illetve baleseti hozzátartozói nyugellátás egyhavi összegének az ellátásban részesülő személyre irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig terjedő időtartamra számított összegét

kell megtéríteni.

(5) Az egyösszegű megtérítés összegét a megtérítendő ellátásnak

- a) a (3) bekezdés a) pontja szerinti esetben a kérelem benyújtását megelőző hónapban,
- b) a (3) bekezdés b) pontja szerinti esetben a felszámolást, illetőleg a végelszámolást elrendelő végzés közzétételét megelőző hónapban

érvényes összege alapulvételével kell meghatározni.

(6) A kötelezett az egyösszegű megtérítési kötelezettségnek a határozat jogerőre emelkedését követő 15 napon belül köteles eleget tenni.

(7) A (3) bekezdés *a)* pontja szerinti esetben a kötelezett kérheti, hogy megtérítési kötelezettségének az egyösszegű megfizetés helyett legfeljebb öt éven belül, évente fizetendő részletekben tehessen eleget. Az első részletet a határozat jogerőre emelkedését követő 15 napon belül, a további részleteket minden év március 12-éig kell megfizetni. A kötelezettség egy összegben esedékessé válik, ha a kötelezett az esedékes részletet határidőn belül nem fizeti meg. Az évi részletekben történő megfizetés esetén a 94. § (2) bekezdése szerinti fizetési kedvezmény egyidejűleg nem alkalmazható.

(8) A (3) bekezdés *b)* pontja szerinti esetben a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervnek a fennálló követelésről történő lemondására a Cstv. 80. §-ának rendelkezéseit kell alkalmazni.

(9) A (3) bekezdés *a)* pontja szerinti megtérítési kötelezettséget harmadik személy átvállalhatja.

(10) A (2)–(9) bekezdés

*a)* baleseti rokkantsági nyugdíjra vonatkozó rendelkezéseit a baleseti járadék megtérítésére vonatkozóan azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a megtérítés összegének meghatározásánál az Eb. 58. §-a (1) bekezdésének *a)* pontjában említett baleseti járadék esetében az Eb. 57. §-ának (2) bekezdése szerinti kétévi időtartamot kell alapul venni,

*b)* rendelkezéseit a rehabilitációs járadékra azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a megtérítés összegének meghatározásánál azt az időtartamot kell alapul venni, amelyre a rehabilitációs járadékot megállapították.”

## 9. §

A Tny. 91. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Aki a mulasztási bírságot a jogerős határozatban megállapított határidőn belül nem fizeti meg, a kiszabott mulasztási bírság kétszeresét köteles megfizetni.”

## 10. §

A Tny. 95. §-ának (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) A 87–88. § szerinti megtérítés ügyében hozott határozattal szemben fellebbezésnek nincs helye.”

## 11. §

(1) A Tny. 96. §-a (2) bekezdésének e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a bekezdés a következő g) ponttal egészül ki:

*[Az (1) bekezdésben meghatározott célra a társadalombiztosítási jogszabályban, illetve törvényben meghatározott]*

„e) a rokkantság fokára, az egészségkárosodás mértékére, a szakmai munkaképességre, a rehabilitálhatóságra, továbbá az egészségi állapotra vonatkozó adatok, amennyiben jogszabály szerint a nyugellátás, egyéb ellátás megállapítása az egészségi állapot figyelembevételével történik,”

„g) az élettársra és az eltartott hozzátartozói minőségre vonatkozó adatok, amennyiben jogszabály szerint a nyugellátás, egyéb ellátás megállapítása az élettársi, hozzátartozói minőség figyelembevételével történik,”

*[tarthatók nyilván.]*

(2) A Tny. 96. §-a (3) bekezdésének c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

*[A 96. § (2) bekezdése alapján nyilvántartásba vett adatokból]*

„c) a munkaügyi és szociális igazgatás szervei, az állami foglalkoztatási szerv az ellátás megállapítása, folyósítása és ellenőrzése, illetve munkaügyi ellenőrzés céljából a (2) bekezdés a)-f) pontjai, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a támogatás megállapítása céljából a (2) bekezdés a)-d) és f) pontjai,”

*[szerinti adatok igénylésére jogosultak.]*

## 12. §

A Tny. 97. §-a a következő (10) bekezdéssel egészül ki:

„(10) A rehabilitációs járadékban részesülő személyekre vonatkozó tárgyévi nyugdíjbiztosítási adatszolgáltatást az előírt határidőig a nyugdíjfolyósító szerv teljesíti.”

### 13. §

(1) A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 17. §-ának (2) bekezdése a következő *f)* ponttal egészül ki:

*[A közszolgálati jogviszonyt felmentéssel meg kell szüntetni, ha]*

„*f)* az előrehozott öregségi nyugdíj jogosultság egyéb feltételeivel a felmentési idő leteltekor rendelkező köztisztviselő a (12) bekezdés szerint kérelmezi.”

(2) A Ktv. 17. §-a a következő (12) bekezdéssel egészül ki:

„(12) Az előrehozott öregségi nyugdíj megállapításához szükséges szolgálati időt a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv külön jogszabály szerinti határozatával kell igazolni.”

### 14. §

A nemzeti gondozásról szóló 1992. évi LII. törvény (a továbbiakban: Ngvtv.) 10. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) E törvénynek az egészségkárosodás mértékére vonatkozó rendelkezéseit a 2007. december 31-ét követően benyújtott igénybejelentések esetén kell alkalmazni.”

### 15. §

A rehabilitációs járadékról szóló 2007. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Rjtv.) a következő 6/A. §-sal egészül ki:

„6/A. § A rehabilitációs szakértői szerv szakértői bizottságának elnöke és előadó szakértője a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 22/A. §-a (8) bekezdésének *e)* pontjában említett köztisztviselőkre vonatkozó szabályok szerint két évente vagyonnnyilatkozatot tesz.”

## 16. §

(1) Ez a törvény 2008. január 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény 1-15. és 17. §-a 2008. január 3-án hatályát veszti. E rendelkezés 2008. január 4-én hatályát veszti.

(3) Aki előrehozott öregségi nyugdíjra, illetve csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra jogosultságot szerzett, e jogosultságát bármikor érvényesítheti, tekintet nélkül arra, hogy a nyugellátást mikor, illetve milyen időponttól kezdődően állapítják meg. Az előrehozott öregségi nyugdíj összegét azon rendelkezések szerint kell megállapítani, amelyek arra az időpontra alkalmazandóak, amelytől kezdődően a nyugellátást megállapítják.

(4) Azon személyek esetén, akik a korengedményes nyugdíjra vonatkozó megállapodást a munkáltatóval e törvény hatálybalépésig megkötötték, az előrehozott öregségi nyugdíjra, illetve csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultság megállapítására és a foglalkoztató fizetési kötelezettségére a nyugellátásra vonatkozó, a megállapodás megkötésekor hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

(5) Azon személyek esetén,

*a)* akik a prémiumévek programról és a különleges foglalkoztatási állományról szóló 2004. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Péptv.) rendelkezései alapján legkésőbb e törvénymódosítás hatálybalépéséig beléptek a prémiumévek programba, és munkavégzésre irányuló jogviszonyukat ezzel összefüggésben határozott idejűvé módosították, valamint

*b)* akiknek e törvény rendelkezései alapján előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultságuk megszerzésének időpontja későbbi, mint az *a)* pontban említett kinevezés-, illetve munkaszerződés-módosításban szereplő, a munkavégzésre irányuló jogviszony megszűnésére meghatározott időpont,

munkavégzésre irányuló jogviszonyuk megszűnése időpontjának – a kinevezés-, illetve munkaszerződés-módosításban foglaltaktól eltérően – az előrehozott öregségi nyugdíjra jogosultságuk megszerzésének időpontját kell tekinteni. Ez a rendelkezés nem zárja ki, hogy a munkavégzésre irányuló jogviszony ezen időpont előtt valamely, a Péptv-ben szabályozott okból megszűnjön.

(6) A Tny. 39. §-a – e törvénnyel megállapított – (2) bekezdésének rendelkezéseit a mezőgazdasági őstermelő 2007. december 31-ét követően szerzett szolgálati idejének megállapítása során kell alkalmazni.

(7) Az özvegy a Tny. – e törvénnyel megállapított – 47. §-a (3) bekezdésének *a)* pontja, illetve 53. §-a (1) bekezdésének *a)* pontja alapján 2008. január 1-jétől özvegyi nyugdíjra akkor is jogosult, ha az özvegyi nyugdíj megállapításához, illetve feléledéséhez szükséges feltételek 1993. március 1-je és 2007. december 31-e között, a házastárs halálától, illetve az özvegyi nyugdíj megszűnésétől számított tíz éven túl, de tizenöt éven belül következtek be, feltéve, hogy az özvegyi nyugdíjra a kérelem elbírálásakor is jogosult.

(8) A (7) bekezdés szerinti esetben az özvegyi nyugdíj megállapításánál ki kell számítani azt az özvegyi nyugdíjat, amely az özvegyet az özvegyi nyugdíj megállapításához szükséges feltételek bekövetkezése időpontjában megillette volna, majd ezt az összeget az időközben végrehajtott nyugdíjemelések összegével növelni kell.

(9) A (7) bekezdés szerinti özvegyet a nyugdíjemelés és a tizenharmadik havi nyugdíj megállapítása szempontjából úgy kell tekinteni, mintha 2007. évben is részesült volna nyugellátásban.

## 17. §

(1) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

*a)* a Tny.

*aa)* 5. §-ának *d)* pontja,

*ab)* 12. §-ának (3) bekezdésében „és a 2009. január 1-je előtti” szövegrész,

*ac)* 12. §-ának (5) bekezdésében a „2009. január 1-je előtt a” szövegrész,

*ad)* 24. §-a (3) bekezdésének *b)* pontjában az „és 2009. január 1-je előtt” szövegrész,

*ae)* 29. §-ának (6) bekezdésében a „2009. január 1-je előtti időponttól megállapított” szövegrész,

*af)* 53. §-ának (2) bekezdése,

*ag)* 64. §-ának (7) bekezdése,

*ah)* 66. §-ának (1) és (2) bekezdésében az „és a vasutas nyugdíj-megállapító és -folyósító szerv” szövegrész,

*ai)* 72. §-ának (2) bekezdése,

*aj)* 93. §-a (1) bekezdésének második mondata,

*ak)* 94. §-ának (5) bekezdése,

*al)* 101/A. §-ában a „ , valamint a vasutas nyugdíj-megállapító és -folyósító szervet vagy szerveket” szövegrész;

*b)* a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény

*ba)* 65. §-ának (4) bekezdésében a „– vasutas dolgozók esetében a vasutas nyugdíjmegállapító szervnél –” szövegrész,

*bb)* 83. §-a (4) bekezdésének *k)* pontja;

*c)* a társadalombiztosítás ellátásairól és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény módosításáról szóló 1998. évi LXVII. törvény 22. §-a (6) bekezdésének negyedik mondatában a „ , vasutaknál, a vasutas nyugdíj-megállapító és -folyósító szervnél” szövegrész;

*d)* a Kiváló Művész, az Érdemes Művész és a Népművészet Mestere járadékáról szóló 2004. évi CVI. törvény 5. §-ában az „és a vasutas nyugdíj-megállapító és -folyósító szerv” szövegrész;

*e)* a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény 68. §-ának (5) bekezdésében az „és a vasutas nyugdíjfolyósító szerv” szövegrész.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg

*a)* a Tny.

*aa)* 8/B. §-ának (2) bekezdésében a „munkakörben eltöltött idő” szövegrész helyébe a „munkakörben 2008. január 1-je előtt eltöltött idő” szövegrész,

*ab)* 9. §-ában a „Tbj. 5. §-a szerinti” szövegrész helyébe a „Tbj. 5. §-a (1) bekezdésének *a)*-*b)* és *e)*-*g)* pontja szerinti” szövegrész,

*ac)* 17. §-a (2) bekezdésének második mondatában a „felső határ személyi jövedelemadóval csökkentett” szövegrész helyébe mindkét helyen a „felső határnak a 13. § (1) bekezdése szerint csökkentett” szövegrész,

*ad)* 56. §-ának (4) bekezdésében „A 2009. január 1-je előtt megállapított árvaellátás” szövegrész helyébe „Az árvaellátás” szövegrész,

*ae)* 64. §-a (4) bekezdésének első mondatában a „Ket.” szövegrész helyébe a „közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.)” szövegrész,

*af)* 83/B. §-ának (1) bekezdésében az „összegének” szövegrész helyébe a „havi összegének” szövegrész,

*ag)* 88. §-ának (2) bekezdésében a „Polgári Törvénykönyvnek” szövegrész helyébe a „Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvénynek (a továbbiakban: Ptk.)” szövegrész,

*ah)* 95. §-a (1) bekezdésének felvezető szövegében „– a vasutas biztosítottakat, illetőleg hozzátartozóikat illetően a vasutas nyugdíj-megállapító és -folyósító szerv vezetője – jár el” szövegrész helyébe a „jár el másodfokon” szövegrész,

*ai)* 97. §-a (2) bekezdésének harmadik mondatában a „2007-re” szövegrész helyébe a „2008-ra” szövegrész, a „2008.” szövegrész helyébe a „2009.” szövegrész,

*aj)* 97. §-a (3) bekezdésének *b)* pontjában a „2008. január 1-jét” szövegrész helyébe a „2009. január 1-jét” szövegrész;

b) az Ngtv.

ba) 1. §-ának (1) bekezdésében az „a munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette” szövegrész helyébe a „legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett” szövegrész,

bb) 1. §-ának (2) bekezdésében a „vesztette el a munkaképességét legalább 67%-ban” szövegrész helyébe a „szenvedett legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást” szövegrész,

bc) 1. §-ának (3) bekezdésében a „vesztette el munkaképességének legalább 67%-át” szövegrész helyébe a „szenvedett legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást” szövegrész,

bd) 1. §-ának (4) bekezdésében az „a munkaképességét 67%-nál kisebb, de legalább 50%-ot elérő mértékben elvesztette” szövegrész helyébe az „50%-osnál kisebb, de legalább 40%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett” szövegrész;

c) a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 74. §-ának e) pontjában a „megváltozott munkaképességű személyt” szövegrész helyébe a „megváltozott munkaképességű, illetve egészségkárosodást szenvedett személyt erre tekintettel” szövegrész, az „átmeneti járadék” szövegrész helyébe a „rendszeres szociális járadék, átmeneti járadék” szövegrész;

d) a lakástakarékpénztárakról szóló 1996. évi CXIII. törvény 24. §-a (8) bekezdésének b) pontjában a „munkaképességét 67%-ban elvesztette” szövegrész helyébe a „munkaképességét 67%-ban elvesztette, illetve legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett” szövegrész;

e) az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 139. §-ának b) pontjában a „munkaképesség-csökkenés mértékének” szövegrész helyébe az „az egészségkárosodás mértékének” szövegrész;

f) az élelmiszerekről szóló 2003. évi LXXXII. törvény 13. §-ának (2) bekezdésében az „egészségbiztosítási szervet” szövegrész helyébe az „egészségbiztosítási szervet, illetve a nyugdíjbiztosítási szervet” szövegrész, valamint „munkaképesség-csökkenésért” szövegrész helyébe az „egészségkárosodásáért” szövegrész

lép.

(3) 2008. január 2-án az Rjtv. 4. §-ának (3) bekezdésében a „4. § (2) bekezdése” szövegrész helyébe a „3. § (2) bekezdése” szövegrész lép.

(4) A Tny. – a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2006. évi CVI. törvény 3. §-ával megállapított – 13. §-a (1) bekezdésének a) pontja „az elért keresetek, jövedelmek után a kifizetés időpontjában hatályos jogszabályok szerint számított – az elért keresetből, jövedelemből levont –” szövegrész helyett

„a kifizetés időpontjában hatályos jogszabályokban meghatározott járulékmértékek figyelembevételével számított” szövegrésszel, a „munkavállalói járulék” szövegrész helyett a „munkavállalói járulék, illetve vállalkozói járulék” szövegrésszel lép hatályba.

(5) Nem lép hatályba

*a)* a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2006. évi CVI. törvény 14. §-a,

*b)* az Rjtv. 18. §-ának (9)–(10) bekezdése.

## **Általános indokolás**

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) módosítását elsődlegesen egyes 2009. évtől alkalmazandó szabályok korrekciója és az Alkotmánybíróság 37/2007. (VI. 12.) AB határozata indokolja. A javasolt változtatások nem keresztezik a távlati nyugdíjkonceptió kialakításához szükséges, széles körű társadalmi egyeztetés után eldöntendő átalakításokat. A Javaslat ezen kívül az egységes jogalkalmazás érdekében néhány pontosítást tartalmaz.

A Javaslat a 2009-2013 közötti időszakra korrigálja a férfiak előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultságának alsó korhatárát (59 év), és megtartja a jelenlegi – és a hatályos törvény szerint 2013-tól ismét alkalmazandó – 60 évet. Indokolt továbbá az előrehozott nyugdíjazáshoz kapcsolódó nyugdíjcsökkentési mértékszabály korrekciója is.

2009. évben az 1997. évi szabályozás szerint megszűnne a résznyugdíj és a nyugdíjminimum. Résznyugdíjra a 15-19 év szolgálati idővel rendelkezők jogosultak, nyugdíjminimumra pedig a legalább 20 év szolgálati idővel rendelkezők, ha a keresetük átlaga elérte a nyugdíjminimum összegét. Mind a két szabály szorosan összefügg azzal, hogy milyen lesz a távlati nyugdíjmodell, ezért a távlati modell eldöntéséig a Javaslat a jelenlegi résznyugdíj és nyugdíjminimum konstrukció megtartását javasolja. Ennek kihatása a közeli években még nem jelentős, az új öregségi nyugdíjasok 1-2 %-át érinti.

Az Alkotmánybíróság a 37/2007. (VI.12.) számú határozatában mulasztásos alkotmányvétséget állapított meg. Arra kötelezte a jogalkotót, hogy 2007. december 31-ig készítsen átmeneti szabályokat az özvegyi nyugdíjrendszer 1993. évi módosításához. Ez a módosítás a feléledési időt (özvegyi nyugdíj későbbi ismételt folyósításának időtartamát) 15 évről 10 évre csökkentette, és csak az érintettek egy részének biztosított átmenetet. A Javaslat 2008. január 1-jétől a 15 éves feléledési idővel biztosítja minden 1993. március 1-je (a törvénymódosítás hatálybalépése) előtt elhunyt biztosított hozzátartozójának az özvegyi nyugdíjat, ha az egyéb jogosultsági feltételek is fennállnak.

## Részletes indokolás

### *Az 1. §-hoz*

A 2006. novemberi törvénymódosítás szerint 2008. január 1-jétől a nyugdíjszámításnál a tényleges nettó keresetet kell figyelembe venni, azaz a nyugdíj alapját képező nettó átlagkereset meghatározásánál a bruttó keresetet nem csak adóval, hanem az egyéni járulékokkal is csökkenteni kell (Tny. 13. §). Ez a szabályozás kiegészül azzal, hogy nem a valóban levont összeget kell figyelembe venni – mivel ezekről nincs visszamenőleges nyilvántartás –, hanem a kifizetés időpontjában hatályos mértékek alapján kell kiszámítani a levonandó járulék összeget.

### *A 2. §-hoz*

A Tny. 18. §-ának (2) bekezdése tartalmazza a férfiak előrehozott nyugdíjra jogosító alsó korhatárának változását, a (4)–(6) bekezdések a nyugdíjcsökkentés szabályait változtatják.

A férfiaknál az előrehozott nyugdíj alsó korhatára esetében a Javaslat szerint a 2009-2012. közötti időszakra történik korrigálás. A 1997-ben megalkotott szabály ellentmondásos, nem indokolt, hogy a férfiak alsó korhatára a korábbi 60 évről 2009-2012. között 59 évre csökkenjen: 2013-tól a hatályos szabályozás értelmében már mindkét nem esetében 60 év az alsó korhatár. Az előrehozott nyugdíj alsó korhatárának a férfiaknál javasolt korrekciója a 2009-2012. közötti időszakra fokozatosan növekvő kiadás-megtakarítást, összességében 120 Mrd Ft-ot jelent, ezt követően nincs megtakarítást eredményező hatása.

Az előrehozott nyugdíj legalacsonyabb választható korhatárának módosítása 2009-2012. között a férfiak négy korosztályát érinti: 59 év helyett szintén 60 éves korukban mehetnek leghamarabb nyugdíjba az 1950-1953-ban született korosztályok. E négy korosztály becsült létszáma évi 30 ezerre tehető, mert a korosztályok mintegy fele már rokkantsági nyugdíjas lesz.

Biztosításmatematikai számítások szerint a nyugdíjcsökkentés mértékét havi 0,3-0,4%-ban indokolt meghatározni, a törvényjavaslat ezért 2009-től a 61-62 év közötti időszakra a havi 0,3%-os mértéket, 61 év alatti időszakra a havi 0,4%-os mértéket tartalmazza. A hosszú szolgálati idővel rendelkezők (2009-től 40 év, 2013-tól 41 év) esetében a nyugdíjcsökkentés mértékében 50%-os kedvezményt javasolunk. Esetükben a csökkentés tehát a 61-62 év közötti időszakra havi 0,15%, a 61 év alatti időszakra havi 0,2%.

A javasolt nyugdíjcsökkentési mértékek kiadásmegtakarító hatása: 2009-ben félévi kihatás jelentkezik, ami kb. 0,5 Mrd Ft, 2010-ben közel 3 Mrd Ft, 2011-ben mintegy 7,5 Mrd Ft, 2012-ben kb. 14,4 Mrd Ft. Az egyén

szempontjából a csökkentés mértéke a 61 éves korban történő nyugdíjazásnál 37-39 év szolgálati időnél 3,6%, legalább 40 év esetén 1,8%. 60 éves korban történő nyugdíjazás esetén a 37-39 év szolgálati idő mellett a nyugdíjcsökkentés 8,4%, 40 év és ennél több szolgálati idő mellett 4,2%. Az 59 éves korban nyugdíjba vonuló nőknél 37-39 év szolgálati idő mellett a nyugdíjcsökkentés 13,2%, magasabb szolgálati idő esetén 6,6%.

A Tny. 18. § (7) bekezdésének módosítása tartalmazza, hogy a Javaslat szerint 2008. december 31-ét követő időponttól megállapításra kerülő ellátásoknál is megmarad a résznyugdíj, azaz 15-19 év szolgálati idővel továbbra is lehet nyugdíjat szerezni. E szabály változtatása a hosszú távú nyugdíjmodell kialakításakor, ahhoz igazodva indokolt. A következő években a nyugdíjkiadás összegét érdemben nem befolyásolja, évente a saját jogú nyugdíjak között 1% körül van az érintettek száma.

### *A 3. §-hoz*

E szakasz a 2006 novemberében elfogadott, a nyugdíjazást követő munkavégzéshez kapcsolódó nyugdíjnövelési szabály pontosítását tartalmazza. A törvénymódosítás szerint nemcsak a biztosítottnak, hanem minden saját jogú nyugdíjasként járulékot fizető személynek, így pl. a kiegészítő tevékenységet végző egyéni vagy társas vállalkozónak is – kérelemre – jár a járulékalap 0,4 százaléka mint nyugdíjnövelés.

### *A 4. §-hoz*

A járulékfizetési szabályok szerint a mezőgazdasági őstermelő a minimálbérnél kevesebb jövedelem után is fizethet járulékot, ehhez igazodóan rá is alkalmazni kell a Tny. 39. §-ának arányos szolgálati idő számításra vonatkozó szabályait, amely szerint a minimálbérnél kevesebb jövedelem után járulékot fizetőknél a biztosítási idő arányos része vehető figyelembe. Ezt a szabályt a törvényjavaslat 16. §-ának (6) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezés szerint a 2007. december 31-ét követően szerzett szolgálati időkre kell alkalmazni.

### *Az 5-6. §-hoz*

Az Alkotmánybíróság a 37/2007. (VI. 12.) AB határozatában mulasztásban megnyilvánuló alkotmány sértést állapított meg, mert az özvegyi nyugdíj 15 éves feléledési idejének 10 évre csökkentése során – 1993-ban – a jogalkotó nem biztosította a módosítást megelőzően elhunytak hozzátartozóinak teljes körében a 15 év feléledési időt. Az Alkotmánybíróság ezt a tulajdonhoz való jog alkotmányos védelméből vezette le, és felhívta az Országgyűlést, hogy jogalkotási kötelezettségének 2007. december 31-ig tegyen eleget. Az Alkotmánybíróság a Tny. 53. §-át kifogásolta, ami a nyugdíjfolyósítás feléledési

idejét tartalmazza. Hasonló a helyzet abban az esetben is, ha a halálozást követő 15 éven belül következnek be a jogosultsági feltételek, és korábban az érintett nem részesült özvegyi nyugdíjban. Ennek az AB döntéssel analóg rendezése a Tny. 47. §-ának módosítását is igényli, ezért a Javaslat mindkét törvényhely kiegészítését tartalmazza.

Az Alkotmánybíróság nem a feléledési idő csökkentését és a feléledés jogintézményét találta alkotmányellenesnek, hanem azt, hogy ezt a szabályt nem csak a hatálybalépést követően megözvegyülők tekintetében kellett alkalmazni. A Javaslat szerint 2008. január 1-jétől érvényesíthetik azok az özvegyek is az özvegyi nyugdíjra való jogosultságukat, akik az egyéb feltételeknek megfelelnek, de a feléledési és a jogosultsági idő 1993. évi rövidülése miatt – az akkori szabályozás alapján – nem voltak jogosultak özvegyi nyugdíjra, és a biztosítási esemény, az elhalálozás az 1993. évi törvénymódosítás előtt következett be.

Az érintett személyi kör csak részben ismert, ilyen indokkal a múltban 16.400 elutasító határozat született. Nem tudható azonban, hogy közülük hányan rendelkeznek jelenleg is az özvegyi nyugdíj feltételeivel: ezért kell az ellátást nekik is újra kérelmezniük. Nincs adat viszont azoknak az özvegyeknek a számáról, akik – tudván, hogy az ellátásra nem jogosultak – igényüket be sem adták. A jogosultak száma összességében várhatóan meghaladja a 20 ezer főt, az éves nyugdíjkiadási többlet pedig átmenetileg évi 4-6 Mrd Ft is lehet, ami hosszabb távon mérséklődik, mert a következő években e címen új jogosultság már nem keletkezik.

A záró rendelkezések tartalmazzák, hogy az özvegy 2008. január 1-jétől akkor is jogosult özvegyi nyugdíjra, ha 1993. március 1-je és 2007. december 31-e között a jogosultsági feltételek a jogszerző halálától számított 10-15 év között következtek be, feltéve, hogy kizáró feltétel (pl. újabb házasság) jelenleg sincs. A záró rendelkezések (16. § (7)-(9) bekezdések) azt is biztosítják, hogy ilyen esetben az éves nyugdíjemelés és a 13. havi nyugdíj szempontjából az érintett özvegyi nyugdíja nem minősül új megállapításnak, tehát jár számára mind az emelés, mind a 13. havi nyugdíj. Az özvegyi nyugdíj kiszámítása az általános szabályokat követve történik: ki kell számítani azt az özvegyi nyugdíjat, amely az özvegyet megillette volna, majd ezt az összeget az időközben végrehajtott emelésekkel növelni kell.

#### *A 7. §-hoz*

A vasutas dolgozók elkülönült nyugdíj-megállapításra és -folyósításra jogosult szervének feladatait 2008. január 1-jétől a nyugdíjbiztosítási szervek látják el, így a nyugdíjak folyósításával a jövőben csak egy intézmény foglalkozik. Ez indokolja a Tny. 79. §-a (1) bekezdésének módosítását.

A (3) bekezdés módosítása – a korábbi rendelkezéseknek megfelelően – a nyugdíjfolyósító szerv által folyósított ellátásokból történő levonásra a bírósági végrehajtásról szóló törvény rendelkezéseinek alkalmazását írja elő.

#### *A 8. §-hoz*

A foglalkoztató köteles megtéríteni a baleseti ellátásokat, ha a balesetet a rá irányadó munkavédelmi szabályok be nem tartása okozta, vagy a biztosított megrokkánásáért, haláláért felelős. A megtérítés eljárási szabályait kibővítve tartalmazza a Tny. 89. §-ának módosítása. A módosítás lényege, hogy az átalányösszegű kifizetést a megtérítésre kötelezett is kérheti, az egyösszegű megfizetés helyett legfeljebb 5 éven belüli részletfizetést kérhet, a megtérítési kötelezettséget pedig harmadik személy átvállalhatja. Kiegészül a szabályozás a rehabilitációs járadékra vonatkozó megtérítési szabályokkal is.

#### *A 9. §-hoz*

A Tny. 91. §-ának módosítása szankciót ír elő, ha a mulasztási bírságot határidőben nem fizetik meg: ebben az esetben a mulasztási bírság kétszeresét kell megfizetni.

#### *A 10. §-hoz*

A Tny. 95. §-a kiegészül azzal, hogy a baleseti ellátások megtérítése ügyében hozott határozattal szemben fellebbezésnek nincs helye, az ügyfél a határozat ellen közvetlenül bírósághoz fordulhat.

#### *A 11-12. §-hoz*

E szakaszok a rehabilitációs járadék bevezetéséhez kapcsolódóan kiegészítik az adatkezelésre, a nyilvántartásra és az adatszolgáltatási kötelezettségre vonatkozó adatvédelmi rendelkezéseket.

#### *A 13. §-hoz*

Ez a szakasz a törvénymódosítás hatálybalépésével egyidejűleg pontosítja a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény előrehozott nyugdíjjal kapcsolatos rendelkezéseit. A jelenlegi szabályozás szerint az előrehozott nyugdíj egyéb feltételeivel a felmentési idő kezdetekor kell rendelkezni, így a köztisztviselők – mivel 2008. január 1-jétől az előrehozott nyugdíj igényléséhez a jogviszonyt meg kell szüntetni – vagy a felmentési időt, vagy az előrehozott nyugdíjból a felmentési időnek megfelelő időszakot elveszítenék. A javasolt szabályozás biztosítja, hogy a felmentési idő az előrehozott nyugdíjra jogosultság előtt igénybe vehető legyen, és hogy ehhez milyen igazolás szükséges.

*A 14. §-hoz*

A nemzeti gondozási díj igénybevételénél az egészségkárosodás új fogalmát csak 2007. december 31-e után kell alkalmazni.

*A 15. §-hoz*

Az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet – mint orvosszakértői és rehabilitációs szakértői szerv – számos szociális és nyugdíjellátás megállapításához szükséges szakértői vizsgálatot végez. Az Intézet működésével kapcsolatban alapvető követelményként merül fel a korrupciómentes, pártatlan és elfogulatlan eljárás. Ennek garanciáit részben az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézetről, valamint eljárásának részletes szabályairól szóló 213/2007. (VIII. 7.) Korm. rendelet tartalmazza. Ezt a célt szolgálja jelen Javaslatnak a rehabilitációs járadékról szóló 2007. évi LXXXIV. törvényt módosító rendelkezése is. A módosítás értelmében az Intézet szakértői bizottságának elnöke és előadó szakértője csak olyan személy lehet, aki a törvényben meghatározott időközönként vagyonynyilatkozatot tesz.

*A 16. §-hoz*

A törvénymódosítás 2008. január 1-jén lép hatályba. A Javaslat e szakasza tartalmazza, hogy a szerzett jogok a jogosultsági feltételek változása után is érvényesíthetőek, a korengedményes nyugdíjnál a megállapodás megkötésének időpontjában hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni. A prémiumévek programban résztvevőknél pedig – amennyiben az előrehozott nyugdíjra való jogosultságuk időpontja későbbre tolódott – a határozott időre kötött szerződés határideje meghosszabbodik.

*A 17. §-hoz*

A 2013. január 1-je előtti időszakra vonatkozó nyugdíjszámítási szabályoknál 2009. január 1-jét követően is megmarad a nyugdíjminimum, a nyugdíjminimum változásának szabályairól a távlati nyugdíjmodellel párhuzamosan kell dönteni. A Tny. 12., 24., 29. és 56. §-ában a minimumszabály megtartása érdekében törlésre kerül a 2009. január 1-je előtti szövegrész.

A Tny. egyes szakaszainak pontosítását tartalmazza a Javaslat a vasutas dolgozók nyugdíj-megállapítására és -folyósítására jogosult szerv megszűnése miatt, valamint a rehabilitációs járadék bevezetése miatt.

A Javaslat értelmében a biztonságos nyilvántartási rendszer kialakítása érdekében a foglalkoztatóknak egy évvel meghosszabbodik a nyugdíjbiztosítási szervek felé teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettsége.